

สำเนาถูกต้อง

ที่ ๐๐๑๙.๑๗๒/๑๐๖๖

ผบก.ภ.จว.ทุกแห่งในสังกัด ภ.๔

เพื่อทราบและแจ้งให้พนักงานสอบสวนและผู้เกี่ยวข้องในสังกัดทราบ เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป ตามนัยหนังสือ ตร. ที่ ๐๐๑๑.๒๖/๕๓๗ ลง ๔ ก.พ.๒๕๕๖ เรื่อง แนวทางการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานในคดีการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี โดยสามารถดาวน์โหลดเอกสารทั้งหมดได้ทางเว็บไซต์ ภ.๔ <http://www.police4.go.th> เรื่อง “แนวทางการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานในคดีการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี” เอกสาร ๘ แผ่น

จึงแจ้งมาเพื่อทราบและดำเนินการ

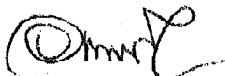
(ลงชื่อ)พล.ต.ต.ศักดิ์ดา เตชะเกรียงไกร

(ศักดิ์ดา เตชะเกรียงไกร)

รอง ผบช.๗ รรท.ผบช.ภ.๔

๑๓ / ก.พ./๒๕๕๖

สำเนาถูกต้อง

พ.ต.อ. 

(วรพันธุ์ การกุล)

ผกก.ฝอ.๗ บก.อก.ภ.๔



บันทึกข้อความ

ตำรวจภูธรภาค 4
เลขที่รับที่ 261
วันที่ 7 ก.พ. 2556
เวลา 16.03

ส่วนราชการ ตร. โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๔๖๖

ที่ ๐๐๑๑.๒๖/ ๕๓๗ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ฝ่ายจำนวนกว่า ๗ น.ก.น.ก. 4

เรื่อง แนวทางการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานในคดีการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี

ผบ.ช.น., ภ.๑-๙, ศชต., ก.,ปส., สตม., สทส., สพฐ และ จตร.(ทน.จต.)

574
วันที่ 8 ก.พ. 2556
เวลา 16.03

ด้วยปรากฏว่าในปัจจุบัน มีการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหลอกลวงขายสินค้าผ่านหน้าเว็บไซต์และหลอกลวงผู้ซื้อให้ชำระค่าสินค้าผ่านบัญชีธนาคารเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและพบว่าการสอบสวนดำเนินคดี มีหลายคดีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่เป็นผู้เสนอขายสินค้าและผู้ต้องหาที่เป็นเจ้าของบัญชีเงินฝากที่ทำให้ผู้เสียหายโอนเงินเข้าบัญชี เนื่องจากคดีไม่มีพยานหลักฐานยืนยันว่าผู้ต้องหาได้เปิดเว็บไซต์ขายสินค้าและหลอกลวงขายสินค้าให้กับผู้เสียหายและบุคคลทั่วไป ส่วนเจ้าของบัญชีเงินฝากนั้น พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง เนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะทำให้เห็นได้ว่าบุคคลดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดอย่างไร

ตร. พิจารณาแล้วเห็นว่า คดีความผิดเกี่ยวกับการหลอกลวงขายสินค้าผ่านหน้าเว็บไซต์และหลอกลวงผู้ซื้อให้ชำระค่าสินค้าผ่านบัญชีธนาคารเป็นคดีความผิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการกระทำความผิดซึ่งมีความยุ่งยากสลับซับซ้อน ประกอบกับ ตร. ยังไม่ได้วางแนวทางปฏิบัติในการสอบสวนคดีประเภทนี้ไว้ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวมีประสิทธิภาพอันเป็นการพัฒนาระบบงานสอบสวนและคุ้มครองประชาชนผู้บริโภค จึงวางแนวทางการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานในคดีการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ดังต่อไปนี้

๑. ในเบื้องต้นให้พิจารณาว่า การหลอกลวงขายสินค้าผ่านหน้าเว็บไซต์และให้ผู้ซื้อชำระค่าสินค้าผ่านบัญชีธนาคารเป็นการกระทำความผิดในทางอาญา หรือเป็นการผิดสัญญาในทางแพ่ง ทั้งนี้ให้นำบทบัญญัติตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐ มาประกอบการพิจารณาด้วย หากเป็นความผิดทางอาญา ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามฐานความผิดที่ปรากฏ

๒. กรณีที่เป็นการกระทำความผิดทางอาญา ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนตามรูปคดี โดยมีแนวทางการสอบสวนเบื้องต้น ดังนี้

- ๒.๑ สอบสวนผู้กล่าวหา/ผู้เสียหาย ในประเด็น
 - ๒.๑.๑ พฤติการณ์การกระทำความผิดและข้อเท็จจริงในคดีเป็นอย่างไร
 - ๒.๑.๒ ได้มีการซื้อสินค้าทางเว็บไซต์ใด เมื่อวันที่ เดือน ปี และเวลา อะไร
 - ๒.๑.๓ รายละเอียดของสินค้าเป็นอย่างไร ราคาเท่าไร
 - ๒.๑.๔ มีการชำระเงินค่าสินค้าด้วยวิธีการอย่างไร เช่น การโอนเงินทางเครื่องเบิกถอนเงินอัตโนมัติ (ตู้เอทีเอ็ม) ธนาคารใด สาขาอะไร เมื่อวันที่ เดือนปีและเวลาอะไร โอนเงินค่าสินค้าจำนวนเท่าใด โอนไปบัญชีเลขที่อะไร ธนาคารใด ชื่อบัญชีผู้รับเงินคือใคร
 - ๒.๑.๕ รายละเอียดในการติดต่อระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย เช่น ผู้ซื้อใช้อีเมลอะไร ผู้โพสต์ข้อความ หรือผู้ขายใช้อีเมลอะไร ติดต่อกันเมื่อเวลาใด และติดต่อครั้งสุดท้ายเมื่อใด

๒.๑.๖ ผู้ซื้อได้ใช้โทรศัพท์ติดต่อกับผู้ขายทางหมายเลขใด ก็ครั้ง เมื่อวันเวลาใด

๒.๑.๗ ผู้กล่าวหาได้รับความเสียหายจำนวนเท่าใด

๒.๑.๘ เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

๒.๒ สอบสวนพนักงานธนาคารเจ้าของบัญชีของผู้กล่าวหา ในประเด็น

๒.๒.๑ บัญชีของผู้กล่าวหา เป็นบัญชีประเภทใด เลขที่อะไร เปิดบัญชีในนามของใคร เมื่อใด การเบิกถอนเงินจากบัญชีดังกล่าวมีเงื่อนไขอย่างไร

๒.๒.๒ มีเงินที่จ่ายค่าสินค้า โอนไปบัญชีเลขที่อะไร ที่ธนาคารใด

๒.๒.๓ การโอนเงินเป็นการโอนด้วยวิธีใด ดังต่อไปนี้

(๑) โอนทางเครื่องเบิกถอนเงินอัตโนมัติ (ตู้เอทีเอ็ม) ต้องสอบสวนให้ได้ว่าธนาคารใด ตู้เอทีเอ็มตั้งอยู่ที่ไหน โอนเงินเมื่อวันเดือน ปีและเวลาอะไร

(๒) โอนเงินโดยทำรายการที่เคาน์เตอร์ของธนาคารใด สาขาอะไร เมื่อวันเดือนปีและเวลาอะไร เอกสารอ้างอิงเลขที่อะไร

(๓) กรณีการโอนเงินผ่าน เวสเทิร์น ยูเนียน หรือผู้บริการอื่นๆ สอบสวนให้ได้ว่าสถานที่ตั้งอยู่ที่ไหน โอนเมื่อวันเดือนปีและเวลาอะไร ได้ระบุชื่อผู้รับประโยชน์คือใคร อยู่ที่ไหน เอกสารอ้างอิงหรือเอกสารการโอนเงินเลขที่ (MTCN) หมายเลขอะไร ผู้ที่มารับเงินมีเอกสารแสดงตัว (บัตรประชาชน/หนังสือเดินทาง) อะไร รับเงินที่ไหน เมื่อใด ให้ขอภาพถ่ายกล้องวงจรปิดมาประกอบการสอบสวน

(๔) กรณีการโอนเงินโดยใช้ช่องทางอื่นๆ ให้สอบสวนขั้นตอนและวิธีการโอนเงินให้ชัดเจน

๒.๓ สอบสวนธนาคารเจ้าของบัญชีที่เป็นผู้รับโอนเงินจากผู้กล่าวหา ในประเด็น

๒.๓.๑ บัญชีธนาคารที่รับโอนเงิน เป็นบัญชีธนาคารประเภทใด เลขที่อะไร เปิดบัญชีในนามของใคร เมื่อใด การเบิกถอนเงินจากบัญชีดังกล่าว มีเงื่อนไขอย่างไร (ขอเอกสารการเปิดบัญชีประกอบ)

๒.๓.๒ มีเงิน (ระบุจำนวนเงินที่โอน) โอนเข้าบัญชีดังกล่าว เมื่อใด

๒.๓.๓ เงินดังกล่าวที่โอนมาด้วยวิธีการใด บัญชีเลขที่อะไร ธนาคารใด

๒.๓.๔ เงินดังกล่าวได้ถอนจากบัญชีไปเมื่อใด ถอนด้วยวิธีการอย่างไร (ถ้ามีการถอนเงินจากเอทีเอ็มให้ขอภาพจากกล้องวงจรปิดมาประกอบการสอบสวน)

๒.๓.๕ ขอรายละเอียดเกี่ยวกับการโอนเงินทั้งหมดที่โอนมาเข้าบัญชีผู้กระทำผิด และมีผู้เสียหายรายอื่นร้องเรียนหรือไม่

๒.๔ สอบสวนผู้ดูแลเว็บไซต์หรือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ในประเด็น

๒.๔.๑ กระจายสินค้าโพสท์ในเว็บไซต์อะไร เมื่อวันเดือนปี และเวลาอะไร กระทำที่เท่าใด

๒.๔.๒ ผู้ดูแลเว็บไซต์ (WEB MASTER) เป็นใคร อยู่ที่ไหน

๒.๔.๓ ผู้โพสท์ ลงทะเบียนสมัครสมาชิก ในนามของใคร ระบุบัตรประจำตัว

ประชาชนหมายเลขอะไร พักอาศัยอยู่ที่ไหน หมายเลขโทรศัพท์อะไร ใช้อีเมลในการติดต่อว่าอะไร โปสต์จากหมายเลข IP และวัน เดือน ปี เวลา อะไร

๒.๕ สอบสวนผู้ให้บริการโทรศัพท์ ในประเด็น

๒.๕.๑ โทรศัพท์ (ระบุหมายเลขที่ผู้ขายสินค้าใช้ติดต่อ) ลงทะเบียนใช้ในนามของใคร อยู่ที่ไหน บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่อะไร

๒.๕.๒ มีรายการติดต่อระหว่างโทรศัพท์ (ระบุหมายเลขโทรศัพท์ผู้ซื้อและผู้ขาย) หรือไม่ ติดต่อกันกี่ครั้ง เมื่อวันเดือนปีและเวลาอะไร

๒.๖ สอบสวนเจ้าของบัญชีธนาคารที่รับโอนเงิน กรณียังไม่มีหลักฐานว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดในประเด็น

๒.๖.๑ บัญชีธนาคารที่รับโอนเงิน เป็นบัญชีประเภทใด หมายเลขบัญชีอะไร ที่ธนาคารใด สาขาอะไร เปิดบัญชีเมื่อใด (พร้อมเอกสารประกอบ)

๒.๖.๒ การเปิดบัญชีดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์ใด

๒.๖.๓ ได้ทำเรื่องขอใช้บัตรเอทีเอ็ม หรือไม่ บัตรเอทีเอ็มอยู่กับเจ้าของบัญชีหรือส่งมอบให้กับใครไป เมื่อใด กรณีส่งมอบให้กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของบัญชี สาเหตุใดจึงมอบบัตรเอทีเอ็มพร้อมรหัสให้กับบุคคลดังกล่าว

๒.๖.๔ มีเงินค่าสินค้า (ระบุจำนวนเงิน) โอนเข้าบัญชีดังกล่าว หรือไม่ เมื่อวัน เดือน ปี และเวลาใด

๒.๖.๕ ใครเป็นผู้เบิกถอนเงินจำนวนดังกล่าว เบิกถอนที่ไหน เมื่อใดและเบิกถอนเงินด้วยวิธีการอย่างไร

๒.๖.๖ กรณีที่มีภาพหรือหลักฐานว่าผู้ที่มาเบิกถอนเงินไม่ใช่เจ้าของบัญชีธนาคาร ให้สอบสวนเจ้าของบัญชีด้วยว่ารู้จักบุคคลดังกล่าวหรือไม่ เป็นใคร และมีความเกี่ยวข้องอย่างไร

๓. การสอบสวนผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดแล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ และสอบสวนในประเด็น (โดยให้ประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม)

๓.๑. กรณีผู้ต้องหาที่เป็นผู้โพสต์ข้อความ

๓.๑.๑ จะให้การในเรื่องที่ต้องหาว่าอย่างไร

๓.๑.๒ โปสต์ข้อความประกาศขายสินค้าอะไร ราคาเท่าใด ทางเว็บไซต์ใด ใช้อีเมลอะไร เมื่อวันและเวลาใด

๓.๑.๓ การโพสต์ข้อความดังกล่าวเป็นเจตนาของผู้ต้องหา หรือบุคคลใดมอบหมายให้เป็นผู้โพสต์ มีหลักฐานหรือไม่ อย่างไร

๓.๑.๔ ติดต่อกับผู้ซื้อสินค้าช่องทางใดบ้าง เช่น โทรศัพท์ โทรสาร SMS หรือช่องทางอื่นใดบ้าง

๓.๑.๕ ได้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อโพสต์ข้อความจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต รายใด และเชื่อมต่อจากหมายเลขโทรศัพท์ใด จากที่ใด

๓.๑.๖ ใช้คอมพิวเตอร์เชื่อมต่อจากเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องใด ของใคร

๓.๒. กรณีผู้ต้องหาเป็นเจ้าของบัญชีที่รับโอนเงิน

๓.๒.๑ บัญชีที่รับโอนเงินเป็นบัญชีเงินฝากของผู้ต้องหาใช่หรือไม่ เปิดตั้งแต่เมื่อใด การเปิดบัญชีธนาคารที่รับโอนเงิน เป็นความประสงค์ของผู้ต้องหาเอง หรือบุคคลใดเป็นผู้ใช้ให้เปิดบัญชี มีรายละเอียดอย่างไร (ใครใช้, เมื่อใด, ได้รับค่าจ้างหรือไม่จำนวนเท่าใด, มอบบัตรเอทีเอ็มพร้อมรหัสให้ใคร มอบที่ไหน เมื่อใด)

๓.๒.๒ ใครเป็นผู้โอนเงินจากบัญชีธนาคารที่รับโอนเงิנדังกล่าวเกิดจากมูลหนี้อะไร มีหลักฐานหรือไม่

๓.๒.๓ ใครเป็นผู้โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารที่รับโอน ถอนที่ไหน เมื่อใด จำนวนเงินเท่าใด ถอนด้วยวิธีการใด

หากตรวจสอบพบว่าผู้ต้องหานั้นเป็นผู้รับจ้างเปิดบัญชีเงินฝาก ให้ดำเนินการตาม หนังสือ ตร. ที่ ๐๐๑๑.๒๕/๑๐๒๘ ลง ๒๑ มี.ค.๒๕๕๕ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการสืบสวนสอบสวนและแจ้งข้อกล่าวหา ในความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน โดยให้พนักงานสอบสวนพิจารณาแจ้งข้อกล่าวหาในความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ตามนัยมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ แล้วแต่กรณี แก่ผู้ที่มีพฤติการณ์รับจ้างเปิดบัญชีในสถาบันการเงิน เพื่อรับโอนเงินที่ได้มาจากการทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน อันเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติดังกล่าว

๓.๓. กรณีผู้ต้องหาเป็นผู้ถอนเงินทางตู้เอทีเอ็ม

๓.๓.๑ ถอนเงินจากตู้เอทีเอ็มจากบัญชีธนาคารที่รับโอน จากตู้เอทีเอ็มของธนาคารอะไร ตั้งอยู่ที่ไหน ถอนเมื่อวันที่และเวลาอะไร เงินที่ถอนในแต่ละครั้งจำนวนเท่าใด

๓.๓.๒ บัตรเอทีเอ็มพร้อมรหัส เป็นของใคร และได้รับมาจากบุคคลใด ที่ไหน เมื่อใด

๓.๓.๓ เงินที่ถอนมาได้ นำไปมอบให้ใคร ด้วยวิธีการอย่างไร (เช่น มอบให้บุคคลอื่นไป, โอนเงินไปบัญชีอื่น, นำเงินที่ถอนฝากเข้าเครื่องรับฝากเงินอัตโนมัติเพื่อโอนไปบัญชีอื่น หรือโอนไปบัญชีที่เปิดไว้ในต่างประเทศ, หรือวิธีการอื่นใด เป็นต้น)

๓.๓.๔ มีการทำธุรกรรมรับ/โอนเงิน ทางอินเทอร์เน็ต บ้างหรือไม่ (ถ้ามีให้ระบุรายละเอียดตามรูปคดี)

๔. การค้นและตรวจยึดอุปกรณ์เครื่องมือเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะในการเข้าตรวจค้นและยึดพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ในเบื้องต้น ควรให้ผู้ชำนาญการเป็นผู้ดำเนินการ หากไม่มีผู้ชำนาญการให้ดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ คำนึงถึงความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่เป็นอันดับแรก

๔.๒ จัดทำแผนที่ห้อง หรือสถานที่ที่ทำการตรวจค้นเช่นเดียวกับคดีทั่วไป

๔.๓ สวมถุงมือขณะตรวจค้นและยึดเพื่อป้องกันการปนเปื้อนของพยานหลักฐาน

๔.๔ วางป้ายระบุลำดับที่ของจุดต่าง ๆ พร้อมถ่ายภาพไว้ในทุกขั้นตอน

๔.๕ กั้นผู้ต้องสงสัยออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์

๔.๖ ตรวจสอบสถานะของเครื่องคอมพิวเตอร์ว่าเปิดอยู่หรือปิดอยู่ ถ้าเครื่องคอมพิวเตอร์ปิดอยู่ให้ข้ามไปที่ข้อ ๔.๗ ถ้าไม่มั่นใจให้พิจารณา ดังนี้

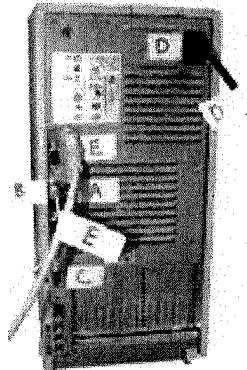
๔.๖.๑ ตรวจสอบจอภาพว่าพิกหน้าจอ (โดยการขยับเมาส์) หรือ ปิดหน้าจออยู่ (โดยการกดปุ่มเปิด/ปิดที่หน้าจอ)

๔.๖.๒ ถ่ายภาพที่ปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ กรณีที่มีหน้าต่างซ้อนกันหลาย ๆ หน้าต่าง ให้คลิกเลือกทีละหน้าต่าง แล้วถ่ายภาพเก็บเป็นหลักฐานเอาไว้

๔.๖.๓ หากมีเอกสารที่ยังไม่ได้บันทึก ให้กดปุ่มบันทึก

๔.๖.๔ ในกรณีที่ไมเข้าเงื่อนไขตามที่กล่าวมาแล้ว เช่น มีไฟล์กำลังถูกลบ, ดิรท์สผ่าน ฯลฯ ก็ให้ดึงปลั๊กออกจากหลังเครื่องคอมพิวเตอร์ ถ้าเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาให้ถอดแบตเตอรี่ก่อน ยกเว้นในกรณีที่เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์แบบแม่ข่ายรันระบบปฏิบัติการ Windows Server รุ่นต่าง ๆ, ระบบ Unix ให้ใช้วิธีการ Shutdown แทนการดึงปลั๊กออกจากหลังเครื่อง (ปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยวิธีปกติ ผลดีจะทำให้ข้อมูลไม่เสียหาย, การดึงปลั๊กออกขณะเครื่องคอมพิวเตอร์เปิดใช้งานอยู่ อาจทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือฮาร์ดดิสก์เสียหาย แต่มีผลดีคือทำให้ได้ข้อมูลทุกอย่างก่อนที่จะดึงปลั๊กออก)

๔.๗ ติดป้ายกำกับเป็นคู่มือบริเวณจุดเชื่อมต่อของเครื่องคอมพิวเตอร์ กับ สายที่เชื่อมต่อ ดังรูป



๔.๘ การถ่ายภาพควรถ่ายให้เห็นภาพรวม จุดเชื่อมต่อ และรายละเอียดของอุปกรณ์ที่ยึดทั้งหมด โดยเฉพาะหมายเลขประจำเครื่อง จากนั้น ดำเนินการบรรจุเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ต้องการยึดลงในกล่อง ถุงพลาสติก แล้วปิดผนึกด้วยเทปกาว พร้อมลงลายมือชื่อกำกับไว้

๔.๙ บันทึกรายละเอียดของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ยึด ลงลายมือชื่อผู้ยึด พร้อมระบุวันเดือนปีและเวลาที่ยึด เมื่อมีการส่งมอบพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้จดบันทึกเหตุผลในการส่งมอบ พร้อมลงลายมือชื่อผู้รับ และ ผู้ส่งมอบ พร้อมระบุวัน เวลา ให้ชัดเจน เพื่อเป็นการรักษาห่วงโซ่ของพยานหลักฐานให้มีความน่าเชื่อถือตลอดเวลา

๔.๑๐ ห่อเครื่องอย่างระมัดระวังหลังจากที่บันทึกรอยนิ้วมือแล้ว และทำการบรรจุหรือหีบห่อในวัสดุกันกระแทกตามหลักการเก็บวัตถุพยานของกองพิสูจน์หลักฐาน

๔.๑๑ การเคลื่อนย้ายพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ ควรหลีกเลี่ยงสัญญาณวิทยุ กำลังสูงภายในรถยนต์สายตรวจ สนามแม่เหล็ก โดยระวังในเรื่องการกระแทก ความเปียกชื้น และความร้อน เพราะอาจทำให้พยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์เกิดความเสียหายได้

๔.๑๒ เก็บเครื่องมือเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ไว้ในพื้นที่ปลอดภัย/ ไม่ควรทำรายการใดๆ กับเครื่องคอมพิวเตอร์หลังจากตรวจยึด

๔.๑๓ เอกสารทั้งหมดต้องอยู่สถานะต้นฉบับ

๔.๑๔ หากมีกรณีที่จะต้องตรวจสอบลายนิ้วมือ ให้เก็บรอยนิ้วมือที่คีย์บอร์ด เมาส์ จอ และซีดีรอม อื่นๆ

๕. การส่งอุปกรณ์เครื่องมือเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์/คอมพิวเตอร์ตรวจพิสูจน์

๕.๑ คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล

๕.๑.๑ ถ่ายภาพให้ได้อุปกรณ์ของกลางครบทุกชิ้น ใส่หมายเลขอ้างอิงให้ครบถ้วน

๕.๑.๒ ถอดสายไฟฟ้า สายต่อต่างๆ ออกให้หมดแล้วจึงบรรจุลงกล่องกระดาษหรือ ถุงกระดาษ ให้เรียบร้อยควรลงหมายเลขช่องต่อต่างๆ ไว้ด้วย และทำหมายเลขระบุตำแหน่งของสายที่ปลดออก เพื่อป้องกันความสับสนในการนำมาประกอบคืน

๕.๑.๓ ตรวจสอบในช่องใส่แผ่น CD, Floppy disk หรือ Card read หรือช่อง USB Memory ค้างอยู่หรือไม่

๕.๑.๔ ตัว CPU ที่มีช่องเสียบอุปกรณ์ต่างๆ ควรปิดผนึกด้วยกระดาษกาวแล้วบรรจุ ในกล่องกระดาษหรือกล่องที่เหมาะสม

๕.๑.๕ ลงบันทึกรายละเอียดต่างๆ ให้ชัดเจนมากที่สุดก่อนนำส่งเพื่อตรวจพิสูจน์และ ควรลงลายมือชื่อผู้นำส่งที่หีบห่อ

๕.๒ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก/ฮาร์ดดิสก์

๕.๒.๑ กรณีที่เป็นฮาร์ดดิสก์ ถ่ายภาพ SN และบรรจุใส่กล่องกระดาษ หรือห่อ กระดาษปิดผนึกให้เรียบร้อย บันทึกรายละเอียดต่างๆ เช่น ยี่ห้อ, ความจุ และ SN แล้วจึงนำส่งตรวจพิสูจน์ และควรลงลายมือชื่อผู้นำส่งที่หีบห่อ

๕.๒.๒ กรณีที่เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก

๕.๒.๒.๑ หากเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กอยู่ในสภาพ “ปิดทำงาน” ให้ปล่อยทิ้งไว้เช่นนั้น ห้าม เปิดให้เครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กทำงาน หากเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก อยู่ในสภาพ “เปิดทำงาน” ให้ถ่ายภาพสิ่งที่ปรากฏหน้าจอหากโปรแกรมรักษาหน้าจอเปิดทำงานอยู่ ให้เคลื่อนย้ายเมาส์หรือกดแป้นพิมพ์

๕.๒.๒.๒ ถอดแบตเตอรี่ออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก

๕.๒.๒.๓ ถอดปลั๊กของเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กออกจากด้านหลังของตัวเครื่อง หากเสียบปลั๊กไว้

๕.๒.๒.๔ บรรจุและเก็บแบตเตอรี่ของเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก พร้อมทั้งสายที่ ใช้ชาร์จไฟไว้ในถุงเสมอ

๕.๓ โทรศัพท์มือถือ

๕.๓.๑ ถ่ายภาพและบรรจุใส่กล่องกระดาษหรือห่อกระดาษปิดผนึก
ลงลายมือชื่อ แล้วนำส่งตรวจพิสูจน์ ถ้าเป็นไปได้ให้แยก ๑ ถุงต่อ ๑ เครื่องให้นำส่งอุปกรณ์สายต่อชาร์จ
แบตเตอรี่หรือสายเชื่อมต่อข้อมูล (Data link Cable) มาด้วย (ถ้ามี)

๕.๓.๒ หากโทรศัพท์มือถืออยู่ในสภาพ “ปิดทำงาน” ให้ปล่อยไว้ในสภาพ
“ปิดทำงาน”

๕.๓.๓ หากโทรศัพท์มือถืออยู่ในสภาพ “เปิดทำงาน”

๕.๓.๓.๑ ปล่อยโทรศัพท์ไว้ในสภาพ “เปิดทำงาน” และบรรจุไว้ในถุงกันคลื่น
แม่เหล็กไฟฟ้า หรือ

๕.๓.๓.๒ หากไม่มีถุงกันคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ให้ “ปิด” โทรศัพท์

๕.๓.๔ ในกรณีที่ปล่อยโทรศัพท์ไว้ในสภาพ “เปิดทำงาน” และบรรจุไว้ในถุงกันคลื่น
แม่เหล็กไฟฟ้า ควรจัดส่งไปที่ กองพิสูจน์หลักฐานกลางในวันเดียวกันหรือโดยเร็วที่สุด

๕.๔ แผ่นซีดี/ บัตรอิเล็กทรอนิกส์

ถ่ายภาพด้านหน้า/หลังของบัตรและถ้าเป็นแผ่นซีดี หากของกลาง
มีมากกว่า ๑ รายการ ควรระบุลำดับหรือข้อความที่เขียนอยู่บนแผ่นเพื่อใช้อ้างอิงกับรายละเอียดในหนังสือ
นำส่ง ควรจะบรรจุในซองบรรจุแผ่นซีดีหรือของกระดาษ เช่นเดียวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ปิดหีบห่อให้เรียบร้อย
ลงลายมือชื่อผู้นำส่งก่อนนำส่งตรวจพิสูจน์

๕.๕ อุปกรณ์ไฟฟ้า/อิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง

ถ่ายภาพ บรรจุกล่องกระดาษ/ซองกระดาษ แยกรายการให้ชัดเจน ปิดผนึก
ให้เรียบร้อย ลงลายมือชื่อ นำส่งตรวจพิสูจน์ในทุกกรณี ถ้าเป็นไปได้ควรหลีกเลี่ยง กล่องพลาสติก/ถุงพลาสติกต่างๆ
เพื่อป้องกันไฟฟ้าสถิต

๕.๖ คอมพิวเตอร์ในเครือข่าย

๕.๖.๑ ให้ขอคำปรึกษาจากกองพิสูจน์หลักฐานกลาง และแยกผู้ต้องสงสัยออกจาก
คอมพิวเตอร์ในทันที และมีข้อที่พึงระมัดระวังคือผู้ต้องสงสัยสามารถเข้าใช้งานคอมพิวเตอร์ในเครือข่าย
จากระยะไกลได้และสามารถทำเช่นนั้นได้โดยอาศัยอุปกรณ์จำพวก PDA หรือโทรศัพท์มือถือ

๕.๖.๒ อย่าตัดไฟจากแหล่งจ่ายไฟ หรือกระทำการอื่นใด เพราะการกระทำเช่นนั้น
อาจทำให้ระบบได้รับความเสียหายสูญเสียข้อมูลและอาจทำให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องรับผิดชอบ
ต่อความเสียหาย

๕.๗ สิ่งบันทึกอื่นๆ ที่ไม่ได้เชื่อมต่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์

สิ่งบันทึกอื่นๆ เช่น แผ่น DVD, CD และ Floppy disk สามารถบรรจุอยู่ด้วยกัน
ในถุงเก็บพยานหลักฐานใบเดียวกันได้ ส่วนอุปกรณ์ USB เช่น Thumb drive ควรบรรจุอยู่ในถุงกระดาษ

๖. ให้ประสานขอข้อมูลคอมพิวเตอร์และข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์กับผู้ให้บริการ
หากเกิดข้อขัดข้องในการขอข้อมูล ให้ดำเนินการตามหนังสือ ตร. ที่ ๐๐๓๑.๒๑๒/๓๘๔๔ ลง ๒๗ ส.ค.๒๕๕๐

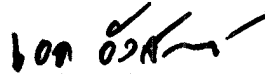
เรื่อง การรับคำร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษ ตลอดจนดำเนินการอื่นใดเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐

๗. หากพบว่าผู้ให้บริการ จงใจ สนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิด ในการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน หรือ เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความครอบครองของตน เข้าข่ายเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔ (๑) ถึง (๕) แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐ ให้พนักงานสอบสวนพิจารณา ดำเนินคดีกับผู้ให้บริการด้วย

๘. หากมีข้อขัดข้องหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการสืบสวนทางเทคนิคหรือการรวบรวมพยานหลักฐานในการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ให้ประสานงานกับกลุ่มงานตรวจสอบและวิเคราะห์การกระทำความผิดทางเทคโนโลยี บก.สสท.สทส.อาคาร ๓๓ ชั้น ๔ สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๕ ๒๖๒๗ www.hightechcrime.org

จึงแจ้งมาเพื่อทราบและให้แจ้งพนักงานสอบสวนและผู้เกี่ยวข้องทราบ และถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

พล.ต.อ.



(เอก อังสนานนท์)

รอง ผบ.ตร.ปรท.ผบ.ตร.